

בבא בתרא כב-א
עניין: מוסר נקבע
על פי הלכה

חזון אי"ש – אמונה ובטחון פ"ג

חובות המוסריות כמה לפעמים גוף אחד עם פסקי ההלכה, וההלכה היא המכרעת את האסור ואת המותר של תורת המוסר. כידוע, אמרו ז"ל כ"א צ"י דבמלמדי תינוקות אין טענה של פסקת לחיוחי, הרי שיש צעיר מלמדים מתפרנסים מעמלם ולפתאום באו מלמדים אחרים מעיר אחרת, וכטבע בני אדם אינם שצעים רצון מהישנות, קפלו כלם על האורחים החדשים ומלמדי העיר נזקקו.

המקופחים פשטו שנאתם בלגם על הרודפים החדשים, ומשנאת הלז יאלו לבקש עליהם תואנות מומים ועלילות, ולמדו לשונם דבר רע עליהם, ומרעה אל רעה יאלו להוליא דבת שוא ולעורר רחמי בני העיר נגד האכזריות של הצאים החדשים, עד שהוסיפו בקטנות ומריבות ולעמים נוקמים בהם נקמות כאשר תמלא ידם.

הנה כל מעשיהם היו מנוקים מכל חטא ואון לוא היתה ההלכה מוחסם שיכולים לעכב על החדשים, והחדשים היו החוטאים צנפזחם למרות נגד ההלכה שנאמרה למשה רבנו ע"ה צסיני, אין כאן איסור מחלוקת ולא איסור לשון הרע ולא שנאת חנם, ויש כאן מלחמת מלוא להעמיד הדת על תלה.

אל עכשו שההלכה הכריעה דקנחת סופרים תרצה חכמה, ויסוד הזה ועלה מחיותא דאנשים פרטיים, הנה האורחים הצאים עשו כהלכה והקמים כנגדם שופכים דם נקיים, וכששונאים אותם בלב עוצרים על לא השנא אחיק, כשמדברים עליהם רע עוצרים על איסור לה"ר, כשמקבילים קהלות לקטנות עוצרים על לא תהי בקרת, כשנוקמים בהם בהעדור העצה עוצרים משום לא תקום.

מחובות המוסריות שישתדל האדם לעטע בלבבו את העיקר הגדול הזה, שבכל מקרה אשר הוא נפגש עם רעהו לריך לשקול צפלה ההלכה לדעת מי הוא הרודף ונוי הוא הנרדף, והלא לימוד המוסר מנחיל אהבה וחמלה להנרדף, וחמת מרורות להרודף, ומה נוראה היא המכשלה ורבת הפוקה להיות מן המתליפים את הרודף לנרדף ואת הנרדף לרודף, ואשר לדעת אמתתו אין מקום זולת צספרי הפוסקים אשר מסרום לנו מלוקי חבל רבותנו ז"ל.

ומי שלא הוקצע בלבו היסוד הזה, לא יועילנו רצ לקחו ואמן שקידתו לקנות מדות מתוקנות, כי בהפגשו צחעלומות עם רעהו צעח יחרץ משפטו כנעיותיו העצעיות, ואף אם הן מתוקנות לא יתאימו לעמים קרובות עם ההלכה השמימית, ואם יסוד משפטו יהי מעוות, כל תולדותיו תתחייבנה להיות ילדי זרים וחצר משחיתים, הוי כי יעק מקרי דרדקי דצמתח לפניו ית' הילגיי מרודפי כי אמנו וגו', ומן השמים צת קול תענהו, הוי על עושים מעשי זמרי ומצקשים שכר כפנחם, הלא אתה הוא הרודף, הלא אתה הוא שאיך נושא פנים לתורה, הלא כתצתי צחורתו דמקרי דרדקי לא מלי לעכב.